

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 3 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarní“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

15. števí.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1896.

VI. leto.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Dne 11. t. m. snide se v Ljubljani v sredini Slovenije najstari občni zbor „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Prvi občni zbor te družbe se je tudi bil vršil v Ljubljani, potem je pa zborovala na raznih krajih širne Slovenije. Njeni občni zbori bili so povsod prave narodne slavnosti in so še povsod poživili narodno zavest in zanimanje za narodno omiko.

Ta družba je gotovo najvažnejši slovenski zavod. Osnovala se je, da varuje potujčevanja slovensko mladino ob mejah in je ves čas zvesto izpolnjevala svojo nalogo, kolikor jej je bilo mogoče pri njenih skromnih sredstvih. Osnovala je v Trstu petrazredno slovensko šolo, ker na noben način ni mogoče doseči mestne ljudske šole v Trstu. Družba torej v Trstu preskrbuje to, kar bi prav za prav mesto preskrbovati moralo. Dolgo let je družba tudi podpirala slovenske učne zavode v Gorici in sedaj gradi novo šolo v Velikovcu na Koroškem. V Mariboru je družba osnovala svoj vrtec. Poleg tega tudi razširja dobre knjige mej ljudstvo, zlasti na Koroškem po svojih podružničnih shod h ljudstvo poučuje in vzbuja v njem narodno zavest.

Ta družba se pa loči od nemškega „Schulvereina“ po tem, da njen namen ni potujčevanje, temveč samo teži za tem, da ohranimo to, kar je naše. „Schulverein“ vabi v svoje zavode slovanske otroke, da jih ponemčuje; a naša družba pa skrbi le za narodno vzgojo slovenskih otrok, po nemških ali italijanskih otrocih ne hrepeni.

Samo v Trstu ima v svojih zavodih nad 400 otrok. Lahko si torej mislimo, koliko slovenske dece je družba v teku svojega obstanka že otela gotovega potujčenja. Ker pa v Trstu skoro vsak Slovenec, ki se poitalijanči, tudi iredentovec postane, si je družba s svojim delovanjem pridobila že tudi veliko zaslugo za Avstrijo.

Družba je pa za časa svojega obstanka morala jako mnogo prestati. Na Koroškem so jo preganjala politična oblastva in hotela preprečiti razne shode podružnic. Potrebno je bilo pritožb na višje instance. Da so Nemci in Italijani v družbo od njenega začetka se zaganjali, je čisto naravno, vsaj je družba prekrizala že marsikateri njih namen. Toda družba je tudi imela domačih nasprotnikov. Ker ni mogla in smela se udati v zahtevo, da bi

LISTEK.

„Šaljivi Slovenec“

se imenuje knjižica, katero smo v letošnji 11. številki našega lista omenili in priporočali svojim čitateljem, da si jo omislijo, kajti denar, ki ga bodo zanjo dali, ne bode zavržen, kajti ž njo bodo imeli mnogo zabave. Učitelj Anton Brezovnik in knjigarna Kleinmayerjeva sta jako ustregla s to novo izdajo te knjižice. Mi mislimo, da to knjižico svojim čitateljem najbolje priporočamo, ako iz nje navedemo par smešnic, da čitatelji izvedó, kakšna je nje vsebina. Cena knjigi je 90 kr., s pošto 1 glđ.

Pridiga za pijance.

Izvoljeni poslušalci! Večkrat slišite pridige o grdobi, zlu in nevarnosti pijančevanja. Pijančevanju sta vzrok vino in žganje; obe pijači: vino in žganje pa sta, kakor vsi vemo, dobri in koristni reči; dobra in koristna reč

pa mora imeti tudi dobre in koristne nasledke. Ker je pijančevanje, ali bolje povedano, pijanost naravni nasledek obilnega zauživanja dobrega vina ali dobrega žganja, mora tudi pijanost biti dobra in koristna. Naredil sem vam torej pridigo o dobrih in koristnih svojstvih pijanosti in pijančevanja. Obilno zauživanje vina in žganja ali pijančevanje je dobro in koristno: I. za vse človeško društvo in II. za pijanca samega.

I. Pijančevanje je koristno vsemu človeškemu društvu, ker skoro vsem stanovom daje zaslužek, zaslužek pa je dobra reč, torej je dobro tudi pijančevanje. Pijančevanje daje zaslužek krčmarju, kateremu ni treba delati in se truditi, ker mu pijanec nosi za vino in žganje v potu svojega obraza zaslužene krajcarje, od katerih krčmar dobro živi brez velikih skrbi. — Pijančevanje daje zaslužek zdravniku, ker pijanec mnogokrat sebi ali komu drugemu v pijanosti prebije glavo, zlomi roko ali nogo, ali se vsaj ponoči domov grede zvrne v jarek ali na kup

služila nekim specijalno-klerikalnim namenom, se je po katoliškem shodu bil začel hud očitien in trajen boj proti njej. Dolgo je potem podpirala jedino naša narodna stranka družbo, ki vendar vzdržuje šole na katoliški podlagi; katoliška stranka jej je delala le ovire. Agitovala je proti veseliam, ki jih je družba prirejala. Če je le mogla, je našla kak povod, da je zabavljala proti družbi. Koliko bi se pač dalo reči tudi o veselicah katoliških družb, ko bi se tako strogo presojevale, kakor so se veselice „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Vse pa seveda le zaradi tega, ker se družba ni hotela odreči visoki nalogi, varovati deco ob narodnih mejah potujčevanja in vseh svojih sredstev žrtvovati za osnovo nepotrebne katoliškega učiteljišča v Ljubljani, kjer bi se učitelji vzgajali v klerikalnem duhu.

Baš rogoviljenje proti „Družbi sv. Cirila in Metoda“ je najbolje bilo osvetlilo, kako je narodno prepričanje naše katoliške stranke, katera se sedaj postavlja na jako radikalno narodno stališče, s čimer seveda hoče samo ljudi slepiti. Zadnji čas, ko je spoznala, da družba ne propade tudi brez nje, je tudi katoliška stranka začela se nekoliko zanimati za to družbo, da se tako opere narodnega madeža; to zanimanje je pa tudi sedaj bolj mlačno, in vidi se, da jim družba nikakor ni posebno pri srcu, ko vidijo, da ni nobenega upanja, da bi jo dobili v svoje roke.

Zato pa mora narodna stranka tem večjo pozornost nanjo obračati in jo tem bolje podpirati. V vzpodbujajo naj bode vzgled nenavadne velike in posnemanja vredne požrtvovalnosti litijskih in šmartinskih narodnih

gospej in gospodičin, o katerih lahko rečemo, da stojé na čelu narodnemu ženstvu, kar se požrtvovalnosti in narodne zavednosti tiče. Želimo le, da bi narodne dame tudi drugod po Slovenskem se tako, kakor vrle in domoljubne Šmarčanke in Litičanke spominjale te prepotrebne narodne družbe. Če se zavzame za družbo narodno ženstvo, potem jej je obstanek zagotovljen in ne bodo jo omajali nobeni viharji.

Družba je pa posebno sedaj potrebna podpore, ko se vsled zidanja in osnove nove ljudske šole v Velikovcu na Koroškem jako povečajo društveni stroški. Šole v Trstu tudi še družbi ne bode kmalu moč opustiti, kajti še nikdo ne more vedeti kedaj dobé tržaški Slovenci mestno slovensko šolo, če jo sploh dobé. Vsekako se bode stvar še leta vlekla.

Pa tudi, ko bi prevzelo tržaško mesto slovensko šolo v Trstu, ima še družba obširno polje na Koroškem, kjer še ni skoro nobene slovenske šole. Samo da društvena sredstva ne dopuščajo, da bi mogla povsod v oni meri izrševati svojo nalogo, kakor bi jo rada in kakor bi bilo potrebno. Ko bi zadoščala družbina sredstva, bi mogla tudi misliti na osnovo kake slovenske gimnazije, kakor jih ima češka „Matica Školska“. Seveda tega ni kmalu pričakovati, kajti zlasti lanski potres je družbi mnogo škodoval. Znatno so se pomanjšali njeni dohodki. Treba bode velike požrtvovalnosti rodoljubov, da se poravna, kar se je lani zamudilo vsled drugih potreb. Mi le družbi želimo vedno večje število požrtvovalnih prijateljev in podpornikov, da bode mogla vedno uspešneje delovati za napredek in slavo slovenstva.

Politični pregled.

Kompromis mej Staro- in Mladočehl. Na Moravskem sta staro- in mladočeška stranka sklenili kompromis za bodoče deželnozborske volitve. Staro- in Mladočehi so se mej seboj sporazumeli zlasti zaradi tega, da se varujejo

kamenja ter se pobije. Da se to popravi, treba je zdravnik, ki si pri pijancih veliko zasluži ter ob tem pošteno živi. Pijančevanje je tudi vzrok dolgotrajnim boleznim (nekdo je izračunal, da $\frac{2}{3}$ boleznij prihajata od pijančevanja), zato imajo od pijancev razven zdravnikov tudi lep zaslužek postrežniki v bolnicah, lekarji in grobar, kateremu dadó pijanci največ dela, torej tudi največ zaslužka.

Dalje priskrbuje pijančevanje skoro vsem rokodelcem zaslužek, postavimo: steklarju, če pijanec pobije steklenice, kupice in okna; mizarju, če podira in tare stole in mize; krojaču, kadar si raztrga suknjo in hlače; klobučarju, ker ponoči malokdaj prinese klobuk domov; lončarju, ker domov prišedši rad meče sklode in krožnike za vrata ali za ženo. Ponočnim čuvajem preganjajo pijanci dolgčas; biričem dajo dela, da jim ni treba lenobe pasti in sodnikom izdatno izboljšujejo njih plače, ker imajo ž njimi dosti dela, delo pa daje zaslužek. Naposled je pijančevanje tudi državi na veliko korist. Znano vam je, da

klerikalizma. Na Moravskem se klerikalizem ravno tako razširja, kakor pri nas; samo da je več tistih mož, ki poznajo klerikalne nakane, kakor jih je pa na Slovenskem. Če bodete obe narodni stranki jedini, je upanje,

ima vsaka država veliko ječ in kaznilnic, katere mora vzdržavati z velikimi troški. Za koga bi pa vzdržavala te zavode, če bi ne bilo pijancev, ker nekdo je trdil, da v teh zavodih stanuje po $\frac{2}{3}$ udov vinske bratovščine? To so glavne koristi pijančevanja za vse človeško društvo.

II. Pijančevanje pa je tudi dobro in koristno za pijanca. Vino namreč razveseljuje človeško srce; veselo srce pa je velika sreča za človeka na tem svetu. Zato gre človek, če je žalosten, čmeren in pobit od vsakdanjih skrbij, navadno v krčmo in vino mu „spodi vse skrbi“. In kdor si vselej skrbi spodi z vinom, temu se časih zgodi, da sčasoma vse njegove posvetne skrbi prevzame krčmar ali dober prijatelj; on pa potem veselo živi brez skrbi.

Pijančevanje daje dalje človeku srčnost, pogum in korajžo; zgolj lepa svojstva, ki prihajajo od pijančevanja, kar pijanci tudi dobro vedo, ker pojo: „En glažek al' pa dva, to nam korajžo dá!“ In korajža je dobro, velikokrat potrebno svojstvo. Marsikdo ne bi legal, ne kradel,

da se klerikalcem nikjer ne posrečijo njih nameni. Kakor pri nas na Slovenskem se tudi na Moravskem postavljajo semtertja klerikalci na strogo narodno stališče. Tako so večkrat se začeli ogrevati za češko vseučilišče na Moravskem, dasi so nedavno po svojih glasilih pisali proti temu vseučilišču. Klerikalec je povsod le tedaj naroden, kakor misli, da se mu s tem najbolje posreči, da ljudij preslepi.

Učiteljska svoboda. Nekateri okrajni šolski sveti mislijo, da učitelj ne sme imeti nobene svobode, da zanj niti državni osnovni zakoni ne veljajo. V Spitalu na Koroškem je okrajni šolski svet prepovedal učiteljem pisati sploh kaj družega, kar ne spada v njih stroko. Na Gorenjem Avstrijskem je pa neki okrajni šolski svet prepovedal učiteljem se voziti na biciklih.

Kmetske stranke v Galiciji ni moč zatreti. Nič ne pomaga, da so se proti njej zavezali okrajni glavarji, duhovniki in židje. Gališki škofje so zaman preganjali nje voditelja Stojalowskega, seme, katero je zasejal, se ne dá več izruvat. Kmetje spoznavajo, da se morejo zanašati le na svojo pomoč. Pri volitvah v okrajne zastope, ki so se nedavno vršile, dosegla je ta stranka take uspehe, da je poljsko žlahto, žide in pa klerikalce, mrzel pot oblil. Postopanje poljskih škofov proti Stojalowskemu je pa rodilo ta dober sad, da so poljski kmetje dobro spoznali klerikalizem. Drugače bi pa morda klerikalci bili se začeli postavljati na kako krščansko-socialno stališče in s tem še nekaj časa slepili kmete. Sedaj pa to ni več mogoče. Poljski kmet klerikalcem več ne zaupa, naj mu tudi še tako prijazno govore. Njih bratenje z židi pri deželnozbornih volitvah mu je odprlo oči.

Nižja duhovščina na Ogerskem je jako slabo plačana, dočim imajo škofje na stotisoče ali celo milijone letnih dohodkov, kateri denar po njih smrti navadno gre v Rim. Položaj kapelanov in župnikov se je pač posebno slabšal, odkar se je upeljal civilni zakon in

so jim odvzeli vodstvo matic. Ogerska vlada pa sedaj misli povišati plačo nižjim duhovnikom in že pripravlja dotični zakon. To priložnost pa hoče vlada izkoristiti v svoje namene. Plača se bode povišala le tistim duhovnikom, ki pospešujejo madjarizacijo in se vzdrže vsake agitacije proti cerkvenim zakonom, katere je sklenil ogerski državni zbor. Jedva se je izvedela vladna namera, že se opaža njeni upliv pri duhovščini. Več duhovnikov leta od hiše do hiše, in nagovarja ljudi, naj v spomin tisočletnice madjarske države pomadjarijo imena svoja. S tem hoče duhovščina pokazati, da je vredna povišanja plače. Za papežev opomin na Ogerskem se pa že sedaj duhovščina dosti ne briga niti višja, niti nižja, izvzemši nekaj slovaške, ki je pa brez papeževega opomina se upirala pomadjarjenju in vladni politiki sploh.

Dogodki na Turškem. Na Kreti je še vedno vstaja. Turki pobijajo kristijane. V Retimnu hoteli so Turki z dinamitom razstreliti kristjanski del mesta. V Heraklionu so Turki hoteli pridreti v mesto, da vse kristijane pobijejo. V Kaneji bi bili turški vojaki pobili mnogo kristijanskih žen in otrok, da tega ni zabranil avstrijski konzul. Kristjani zahtevajo precejšajo samostojnost za Kreto, drugače ne odlože orožja. Podpira jih Grška, ki jim pošilja strelivo in orožje. Več turških vojnih ladij je odšlo na Kreto, da zabranijo dovažanje orožja. V Makedonijo je prišlo več Grkov, da podkurijo ustanek. Nekajkrat so že stepli turške vojake. Ruski zastopnik je po naročilu carja samega izrekel sultanu, da Rusija obžaluje, da se v Tučiji pobijajo kristijani. Sodi se, da bode skušala prisiliti Turčijo, da dovoli preosnove, kakeršne zahtevajo kristijanje. Če se bode Turčija le branila uvesti pravične preosnove v svoji državi in dopuščala, da bodo mohamedanci klali kristijane, bodo velevlasti prisiljene z orožjem spametovati ali pa poriniti jo v Azijo, ker Turčija pač ne spada več v Evropo.

ne plenil, ne ubijal, ko bi ne imel korajže. Podložniki bi prednikom ne ugovarjali, ne bi se ustavljali, ne upirali, ko ne bi imeli korajže. Otroci ne bi žalili roditeljev; sin ne bi bil zavodnik, hči ne razuzdanka, žena ne bi separirala moža, in mož ne bi spravil vsega premoženja po grlu, ko ne bi imel korajže.

Da so to res nasledki korajže, ki prihaja iz pijančevanja, potrdim vam lahko še z nekaterimi vzgledi, in sicer z resničnimi vzgledi, ki so bili popisani v poštenih časnikih; taki pa ne pišejo lažij. V takih časnikih se je že večkrat čitalo: Ta in ta se je obesil; ko so ga ljudje odvezali, dobili so v njegovem žepu prazno steklenico. Zopet smo čitali: Ta in ta se je ustrelil in zraven njega je ležala prazna steklenica. Zakaj sta imela oba zraven sebe prazno steklenico? Zato, ker sta si z žganjem naredila prej korajžo, sicer bi se prvi ne bil obesil in drugi ne ustrelil. Zato smo čitali in pred porotnimi sodišči lahko slišimo, da je mož v pijanosti svoje otroke suval in pre-

tepal, da bi zdajci lahko izdihnili dušo, da je ženo vrgel ob tla in jo teptal z nogami, da je s polenom, s sekiro, s puško preganjal domačine. Ker je povedano, da je mož delal to v pijanosti, vemo, odkod je imel toliko korajže. Nasproti pa tudi čitamo, da je žena z burkljo preganjala otroke in družino, da je rodnega otroka vrgla v krčmi pod klop, da je pustila moža in otroke ter odšla Bog vé kam, da je ubila svojega moža. . . Za taka dejanja je pač treba korajže. Vsi pa vemo, da imajo ženske od narave malo korajže; morajo si jo torej izposoditi od vina ali žganja kakor moški.

Po tem premišljevanji lahko sklenemo, rekoč: Če hočeš tedaj biti bolehav, jezljiv, slab, ubožen, nezadovoljen — bodi pijanec. Če hočeš biti razcapan, zaničevan, zasramovan in preklinjan — bodi pijanec. Če hočeš biti lenuh, zapravljivec, pohujšljivec, v sramoto vsem ljudem — bodi pijanec. Če hočeš biti nehvaležen sin, krut mož, neusmiljen oče, če želiš ženi žalost, otrokom sramoto in

Dopisi.

Iz Št. Ruperta, 21. julija. Gospoda poslanca Povše in dr. Žitnik sta v nedeljo priredila tukaj shod, na katerem sta došle poslušalce prav pošteno „farbala“. Gospod Povše je govoril o žalostnem položaju kmetijstva in o svojem delovanju v državnem zboru. Govoril je bombastično, kakor je že od nekdaj navada njegova; govoril je o najrazličnejših rečeh, a previdno zamolčal vse tiste dogodbe v državnem zboru, pri katerih je pokazal, da je jako slab prijatelj kmetijskega stanu. O tistih slovečih glasovanjih, pri katerih jo je g. Povše potegnul z veleposestniki zoper kmeta, ni nič povedal! Gospod Žitnik je govoril o deželnozborskem svojem delovanju in razkrival slabosti kmetijskih razmer. Ponavljal je mnogo tega, kar je že prej povedal njegov tovariš g. Povše. Končno je govoril še gospod misijonar Solnce iz Amerike. Pojasnjeval je razmere ameriških poslov. Povedal je, da plačuje svojemu hlapcu 50 gld., svoji dekli pa 40 gld. na mesec in da jih še dobiti ne more. Zdaj bi radi vsi šentrupertske hlapci šli v Ameriko, deklice pa zahtevajo zvišanje plač. Gospoda poslanca sta mnogo govorila, a nobeden iz njih ni povedal, kaj sta dosegla za svoje volilce. S samim varovanjem katoliških interesov nam ni pomagano. Tu smo vsi dobri katoličani, od svojih poslancev pa zahtevamo, naj se brigajo za naš častni blagor. Preslabo se nam godi, da bi mogli vedno samo na nebesa misliti. Kadar se bližajo kake volitve, prihajajo duhovni gospodje iz vseh krajev mej nas. Sladko in prijazno govoré in obetajo, kar kdo hoče. Kolikokrat so nam že trdno obljubili znižanje davkov in bremen, a izposlovali nam niso še prav nič. Še tega, kar bi lahko storili, se ne lotijo. Dokler je bil dr. Papež dež. odbornik je ravnodušno čepel na spisih glede uravnave Mirne; za njim sta storila to isto gg. Povše in dr. Žitnik. Samo

vsem domačinom nesrečo — bodi pijanec. Če hočeš izgubiti razum, otrpniti voljo, zapraviti premoženje — bodi pijanec. Če hočeš imeti poštenjake za sovražnike, hudobneže pa za prijatelje — če rad živiš v zaporu, v sovraštvu, v prepiru — če bi se rad naučil kleti, legati, obrekovati — bodi pijanec. Če bi rad skoro jedel prežgano juho, če se ti sline cedé po kaši ali če bi hitro rad nesrečno umrl in se večno pogubil -- bodi pijanec. Amen!

Druga salomonska rabsodba.

V Illinoisu v Ameriki se je na železnici prigodila nesreča. Jeden mož je bil ubit, drugemu je odtrgalo nogo. Vdova ubitega moža in oni jednonogi sta tožila železnico za odškodnino. Sodnik je vdovi za izgubljenega moža odločil 500 dolarjev, onemu, ki je izgubil nogo, pa 15.000 dolarjev. Nejevoljna zaradi take sodbe reče vdova sodniku: „Ali je to prav, da dobi ta več nego jaz? Ali ni življenje zakonskega moža več vredno nego samo jedna noga?“ Sodnik odgovori: „Žena! Ta mož ne dobi za noben denar druge noge. Ti pa dobiš lahko drugega moža, ki bo morda še lepši in boljši, nego je bil ubiti.“

g. Žitnik je imel dotično stvar 3 mesece v rokah, a dasi je jako nujna, se zanjo še ni zmenil. Čudno to! Kadar prihajajo gospodje mej nas kmete, nam toliko pripovedujejo o svoji delavnosti in gorečnosti za blagor kmeta, a kadar imajo priliko, da kaj storé, de nejo križem roke. Sploh imajo duhovniki na deželi navado, da še huje tožijo o hudih davkih in davščinah, ki tarejo kmeta, nego kmet sam. A zdaj smo kmetje že toli pametni, da vemo, kak namen ima to tarnanje. Gospodje mislijo: bolj bom vzdihoval in tožil, bolj bo kmet verjel, da sem jaz jedini njegov prijatelj. Dolgo smo to verjeli, a dejanja teh najboljših prijateljev so nas poučila, da samim besedam le ni verjeti. Ako nas zadene kaka neizgoda, se državnih davkov vsaj nekaj odpiše, a naši gospodje nimajo z nami nič usmiljenja. Lahko bi bilo kaj povedati o pritiskanju gospoda župnika na občino itd. Tudi naš gospod kaplan, sicer goreč prijatelj kmetijskega stanu, je že z dejanji pokazal, koliko je vredno to njegovo prijateljstvo. Ta gospod ima pravico za sebe pobirati biro, a ker zdaj nimamo drugega kaplana, pobira za dva. Kakor znano, je bila lanska letina jako slaba, da dosti posestnikov niti semena niso nazaj dobili, a to gospoda ne moti. Kdor je rekel, da nima žita, od tega je zahteval denarja, češ, „denar ravno tako rad vzamem, kakor pšenico“. Ko bi bil g. kaplan pobiral samo to, kar nanj spada in nam pustil, kar pripada drugemu kaplanu, katerega sploh ni, bi nam bil že pomagal. A mož je storil še več! Kupil je neke podobice in z njimi krošnjaril, češ, če mi kaj privržete, Vam dam podobico za otroke. Tako izkorisčajo gospodje ubogega kmeta, in to vedno neusmiljeno izkorisčanje nam je odprlo oči, da smo spoznali, da je ime „katoliško“ le sredstvo, da bi gospodje imeli kmeta v popolni oblasti. O tem našem mišljenju sta se gospoda Žitnik in Povše tudi pri shodu prepričala. Shoda na farovškem dvorišču so se udeležile največ le ženske in posli, boljših inteligentnih mož ni bilo, ti so hoteli gg. Povšetu in Žitniku povedati s svojo odsotnostjo, da nimajo do njiju nič zaupanja.

Iz Dola, 26. julija. [Izv. dop.] (Vse iz gole krščanske ljubezni do bližnjega.) Kdor je v zadnjem času s pazljivim očesom zasledoval skrivno delovanje kranjske duhovščine, ta se mora hoté ali nehoté prepričati, kako daleč so ti gospodje že zapustili vse dopustne meje. Posebno na deželi, kjer ljudstvo še ni tako zavedno, obnašajo se tako samooblastno nasproti svojim podložnim, da se vsem bolj spodobi, kakor pa duhovskemu stanu. Ako človek vse to trezno premisli, kako vero in politiko vkupe mešajo in hkratu ne dajo posebno lepih vzgledov do kmetijskega ljudstva, tedaj mora vsak spredvideti, da ne more biti daleč čas, ko se takim — dvomljivim prerokom ne bode prav nič verjelo. Kajti cerkev je sedaj bolj podobna kaki državnozborski palači, kakor pa hiši božji, le v tem je razloček, da so tam razni govorniki, v cerkvi pa le jeden udriha po vsem, kar se

ponižno ne uklone njegovim mogočnim zapovedim. Naš župnik se je s takim smešnim razlaganjem že večkrat pošteno osmodil, pa zbog tega je še ravno tam, kjer je bil. Zlasti nikakor ne more pozabiti in dovolj opsovati onega, kateri je uzrok, da je svet nekoliko zvedel za njegove ne preveč krščanske čednosti. Z vso nadzemeljsko močjo je še zadnjo nedeljo zatrdil, da nikdar ne bodo odpuščeni grehi, katere je on nad njimi doprinesel s svojo hudobno roko! „Ni bilo dovolj,“ tako se je izrazil, da v prvič ni preklical laži, temveč še v drugič si je z neresničnostjo oblatil svoje ime! „Vsak človek se more takim bedarijam le smejati, kajti v cerkvi se o takih rečeh ne more dokazati gola resnica; v ogenj pa župnik seveda noče vtakniti roke, vedoč, da bi se takoj opeknel. Ali svetoval bi mu, naj si prej na svoje srce pritisne roko ter o svojih grehah nekoliko premišljuje.

Predno kogá obsodiš,
Premisli, kakó sebe vodiš;
Mogoče, da tudi drugi izvé,
Kaka pota tvoja noga gré.

Iz šmarješke okolice na Dolenjskem, 22. julija. [Izv. dop.] „Sapralija, sapralud, če sem majhen pa sem hud.“ Nehoté vrnil se mi je v pero ta navadno

otročji izraz, kateri mi je na sv. Petra praznik v Šmarjeti gredé iz cerkve priletel od strani pred cerkvijo na uho. Takoj sem vedel, kam da je meril ta izrek, namreč na ondotnega g. kapelana; ker, kakor majhen in slaboten po osebi, hoče pa biti velik in mogočen propovednik na leci. Ne vem, je li vedno tak ali si je le na ta praznik zbral toliko telesnih in duševnih močij skupaj, da je tako kričeče in tako „duhovito“ in surovo znal zabavljati in psovati čez „novodobne olikance“ (narodno stranko) in njih časopise, rekoč, da menijo oni, da so uže res pamet z veliko žlico požrli i. t. d. Dalje je napadel iz lece osebno ono osebo, katero sumniči, da dopisuje iz Šmarjete „Rodoljuba“. Grdil in psoval jo je s krivim prerokom, pritepencem i. t. d. Dragi čitatelj, glej, take in jednake so večinoma pridige na deželi. Revež je oni, četudi najmirnejša in najpoštenejša duša v fari, ki se predrzne kaj poročati „Rodoljuba“ ali pa „Slovenskemu Narodu“. Taka je olika nekaterih naših „gospodov“. Taka je olika šmarješkega g. kapelana, Kerina. Jako dobro, g. kapelan, le tako naprej! Če bodete tako pridno napredovali, morda res že v kratkem dobite zlato kolajno ali vsaj častno diplomu radi lepega obrekovanja in psovanja raz leco.

Slovenske in slovanske vesti.

(Ministerski predsednik grof Badeni) pride prihodnji ponedeljek na Bled in se udeleži vlaganja sklepnega kamena novega letoviškega poslopja. Ogledal bode tudi Lujizine toplice, Riklija zavod in druge znamenitosti, potem pa odšel na barona Schweglja graščino. V torek zjutraj pa pride grof Badeni v Ljubljano. Na kolodvoru ga bosta pozdravila deželni predsednik baron Hein in pa ljubljanski župan Hribar. Stanoval bode visoki gost pri deželnem predsedniku. Ob 11. uri zjutraj se mu bodo predstavili razni uradi, popoldne pa bode ogledal vse znamenitosti Ljubljane, mej drugim tudi magistrat, kjer ga bode pričakoval zbrani občinski zastop. Zvečer ob 9. uri napravi se pa njemu na čast bakljada in serenada, pri kateri sodelujejo razna pevska in druga društva.

(Vabilo k XI. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v torek, dne 11. avgusta 1896. leta.) Vspored: I. Sv. maša ob 10. uri v mestni frančiškanski župnijski cerkvi. II. Zborovanje ob 11. uri v veliki dvorani „Narodnega doma“. 1.) Prvomestnikov nagovor. 2.) Tajnikovo poročilo. 3.) Blagajnikovo poročilo. 4.) Nadzorništva poročilo. 5.) Volitev *) prvomestnika

*) Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico... b) pokrovitelji; c) udje družbinega vodstva; d) udje družbinega nadzorništva in raznodništva in e) podružnični zastopniki.

Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsacih 50 družbenikov jeden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica po jednega imeti.

Iz § 15.: Podružničnim zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov.

Iz § 16.: Vsako leto izstopi jedna tretjina družbinega vodstva. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iz novič.

in treh odbornikov. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. prvomestnik Tomo Zupan, 2. Ivan Hribar, 3. Anton Koblar, 4. Luka Svetec. 6.) Volitev *) nadzorništva (5 članov). 7.) Volitev razsodništva (5 članov). Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. Ljubljana, 26. julija 1896. Prvomestnik: Tomo Zupan. Podpredsednik: Luka Svetec. Pristavek. 1.) Predvečer, dne 10. avgusta t. l., naj se ob 8. uri p. n. skupščinarji in p. n. ljubljancanje prijateljsko snidejo na vrtu gostilne gospoda Ferlinca (pri „Zvezdi“). — Pevske točke bo izvajalo družbi sv. Cirila in Metoda posebno naklonjeno slavno „Pevsko društvo Ljubljana“. 2.) Po zborovanju, dne 11. avgusta t. l. bo v „Narodnem domu“ skupni obed. Kuvert brez vina stane 1 gld. 50 kr. — Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 10. avgusta t. l. pri gospodu Antonu Koblarju, blagajniku družbe sv. Cirila in Metoda.

(Naše srednje šole.) Kakor razvidno iz šolskih letnih poročil, imamo Slovenci šele jedno samo slovensko srednjo šolo, in sicer nižjo gimnazijo v Ljubljani, vse druge gimnazije na Slovenskem so pa dvojezične ali pa nemške. Celo v Gorici imajo nemško gimnazijo, dasi nemščina na Goriškem niti v deželi navaden jezik ni. V višjih razredih gimnazije se pa po vsem Slovenskem razven slovenščine poučujejo vsi predmeti izključno le v blaženi nemščini. Vsi sklepi kranjskega deželnega zbora in mestnega zbora ljubljanskega o tej stvari bili so bob ob steno. Za Slovence menda ne velja člen XIX državnih osnovnih zakonov, ki govori o narodni enakopravnosti vseh deželnih jezikov v šoli in v uradu. V deželnem šolskem svetu se temu upirajo zastopniki vlade in klerikalci.

(**Višja dekliška šola v Ljubljani.**) Vprašanje o osnovi višje dekliške šole v Ljubljani se vleče že skoro deset let. Temu zavodu se posebno upirajo klerikalci. Da bi jo preprečili, osnovali so bili svojo višjo dekliško šolo pri nunah, ki je pa tako slabo uspevala, da je čez dve leti zaspala. V deželni zboru so klerikalci snedli že dano besedo, da bodo namreč glasovali za podporo tej šoli. Škof ljubljanski sam deluje proti tej šoli. Hotel je kupiti poslopje civilne bolnice, ko je čul, da je kupuje Gorup v ta namen, da je mestu podari za višjo dekliško šolo. Ko je mestni zastop videl, da od dežele ne more pričakovati nobene pomoči za ta zavod, sklenil je, ga osnovati popolnoma na mestne stroške. Stvar pa tudi sedaj ni mogla priti v tir. V deželni šolski svet je ležala celih 15 mesecev. Posebno klerikalni člani deželnega šolskega sveta so delali ovire, ker jim je vsaka slovenska šola zoprna, ako ni pod njihovim vodstvom in če je res kaj vredna. Naposled je pa minuli teden stvar zopet prišla pred mestni svet, ki je bil sklenil nekatere spremembe glede uredbe šole, kakor je želel deželni šolski svet. Sklenil je tudi, da se šola otvori že jeseni. Za začasnega ravnatelja je imenoval dr. Lovro Požarja. Upanje je, da se ta šola osnuje v začetku bodočega šolskega leta, ako se ne pokaže kaka nova ovira.

(**Stavbena odredba.**) Stavbeni podjetniki in zidarski mojstri v Ljubljani so dobili ukaz, s katerim se jim v smislu predpisa novega stavbinskega reda za občinsko okrožje stolnega mesta Ljubljane nalaga, da imajo vsako novo stavbo pustiti osem tednov v surovem stanju, da se osuši, in je pred ne smejo ni porabiti ni oddati komu za stanovanje. Tudi morajo dan dovršitve vsake nove stavbe naznaniti mestnemu stavbinskemu uradu. — Ta določba novega stavbenega reda je v zdravstvenem oziru velike vrednosti in stavbeni organi naj bi strogo pazili na to, da se točno izpolnjuje!

(**Poštne pošiljatve**) in po poštah nakaznicah poslani svote je glasom nove odredbe trgovskega ministerstva tekom sedmih dni, računši od dneva, ko se je dostavil aviso, dvigniti na pošti, sicer se vrnejo, od koder so bile poslani, oziroma se izplačajo nakazateljem poslani zneski. Poštne nakaznice, katere ima adresat več kakor sedem dni v rokah, postanejo torej neveljavne in se ne izplačajo.

(**„Katoliško“ življenje se že obnavlja.**) Po trditvi naših klerikalcev je obnove katoliškega življenja prvi namen njih delovanju in agitovanju. Ker je gotovo jako poučno, če se izve, kako izvršujejo praktično to obnavljanje, prijavimo naslednji vzgled: Nekje na Dolenjskem je nedavno tega ondodni kapelan, po svoji verski gorečnosti daleč na okoli znan gospod, naletel na starega božjastnega moža, kateri ne hodi prepogostoma v cerkev. Kapelan je velikega grešnika prijel za ušesi in ga vlekel v cerkev. Mož se je branil in ugovarjal, da ne hodi v cerkev, ker se boji, da bi ga notri božjast vrgla, a moral je mnogo in lepo prositi, predno je kapelanova trda roka izpustila grešnikovo uho. Ker pa je mož na vsak način zaslužil kaznen, ga je kapelan nekoliko osuval in ga končno

pahnil po stopnicah. Nagibi temu odločnemu postopanju gospoda kapelana so gotovo jako plemeniti, in če bi nadaljeval po tej metodi, bi gotovo dosegel lepih uspehov — žal, da mu njegov lastni župnik vse pokvari. Gospod kapelan sili ljudi v cerkev, gospod župnik jih pa iz cerkve podi. Jedno zadnjih nedelj se je to posebno jasno pokazalo. Neki mož je bil v cerkvi v svoji klopi zadremal. Zgodilo se je to mej župnikovo propovedjo, mož ni torej nič zamudil. Bistro oko župnikovo je zapazilo grešnika. Župnik je pretrgal propoved in ukazal s spečim možem v jedni klopi sedečim vernikom, naj grešnika vun vržejo. Ker tega nihče ni hotel storiti, začel je župnik klicati cerkovnika in groziti, da pride sam s prižnice in da moža vun vrže. Mož, kateri je bil zaspal, utrujen od dela in prevzet od vročine, se je še pravočasno vzbudil in sam odšel iz cerkve. Nadaljujé svojo propoved je župnik obrnil pogled na drugo stran in zagledal, da so zadremale tudi neke ženske. Oštel je tudi te, a s takimi izrazi, da jih ne moremo ponavljati. Na kmetih ljudje sicer niso izbirični glede izrazov, vendar se jim zdi, da je župnik rabil jako nedostojne besede. Zaradi teh besed je jako mnogo ljudij sklenilo, da ne pojdejo več v cerkev. Če bo g. kapelan hotel vse te za ušesa privleči v hram Gospodov, imel bo jako mnogo dela.

(**Umrli**) je dne 12. julija t. l. mlinar, žagar in posestnik Janez Baša v Bitinji na Notranjskem. Unet zlasti za napredek kmetijstva ostal je do zadnje ure uzoren rodoljub. — Umrli je tudi znani celjski kričar in deželni poslanec tega mesta, dr. Wokaun, star 50 let. Nemški narodnjaki so ga mislili pri prihodnjih volitvah kandidovati za državni zbor.

(**Nov deželni šolski nadzornik na Koroškem.**) Dosedanji šolski nadzornik na Koroškem, dr. Gobanc, je šel v pokoj. Bil je jeden najbolj zagrizenih nasprotnikov vsega, kar je slovenskega. On je največ kriv, da koroški Slovenci še nimajo potrebnih slovenskih šol. Na njegovo mesto baje pride ravnatelj celjske gimnazije, Peter Končnik. Poslednji zna slovenski, ali on je pa za svojega ravnateljevanja v Celju pokazal, da spada mej največje nasprotnike Slovenstva. On je mož, kakoršnega želi nemška gospoda v Celovcu, mož, ki bi izkopal koroškimi Slovencem grob.

(**Deželnozbornske volitve na Štajerskem in Koroškem.**) Letos se vrše na Štajerskem in Koroškem deželnozbornske volitve. Na Koroškem so se narodni in liberalni Nemci že sporazumeli, da bodo skupno delovali proti Slovincem. Zato pa ni dosti upanja, da bi Slovenci pridobili kak mandat. Volilo se bode po starem volilnem redu. Nemci sedaj po kmetih agitujejo pod zastavo kmetске narodne stranke in samo govore, kako hočejo koristiti, dočim se v deželni zboru za kmeta običajno dosti ne zmenijo. — Na Dolenjem Štajerskem bodo tudi Nemci jedini. Vzlic temu je pa mogoče, da Slovenci pridobé jeden mandat v štajerskih mestih, ako bodo dovolj odločno delovali. Na Gorenjem Štajerskem bode pa boj mej liberalnimi, nemško-narodnimi in konservativnimi Nemci. Liberalci bodo gotovo precej mandatov izgubili, in novi

deželni zbor utegne biti gotovo še nasprotnější Slovincem, nego je sedanji. Nemško-narodni listi pišejo, da se morajo voliti poslanci, ki se strinjajo z načeli, ki jih ima društvo „Südmark“. To društvo namreč namerava pognati Slovence z njih rodne zemlje. Seveda v takem deželnem zboru Slovenci ne bodo imeli ničesar iskati in ne pojdejo v Gradec. Nemški liberalci so bili v Gradcu sklicali neki shod zaupnih mož. Sešli so se bili županje iz raznih štajerskih mest, katerim je pa program liberalne stranke tako malo ugajal, da so kar preko njega prešli na dnevni red. Večina županov je mislilo, da nikdo ni pravi Nemeč, če ni smrtni sovražnik židov. Dolenještajerskim mestnim županom se je zdelo, da so liberalci vse premalo nemški. Radgonski župan je priporočal Nemcem slovo, kajti drugače so južnoštajerska mesta za nemštvo izgubljena, a ga ni nikdo poslušal. Shod se je končal z blamažo liberalcev. Nemško-narodna stranka je tudi imela shod v Gradcu in se na njem izrekla, da Nemci še ne potrebujejo Slovencev v deželnem zboru. Volitve bodo gotovo v kratkem, ker se štajerski, koroški, dolenje-avstrijski in sleški deželni zbori razpusté. Na Štajerskem se je tudi mej Slovenci začelo volilno gibanje. Nekateri sedanji poslanci ne kandidujejo več. Za soštanjski okraj bode kandidoval narodni usnjak Ivan Vošnjak, nečak dr. Josipa in Mihe Vošnjaka.

(Slovenska šola v Gorici) Vlada je mestnemu magistratu, oziroma občinskemu zastopu v Gorici naročila, naj preskrbi do jeseni v mestu prostore za slovensko ljudsko šolo. Mestni očetje so se baje odločili za neko bivšo vojašnico v nekem predmestju. To poslopje je od središča mesta zopet jako oddaljeno in tudi sicer ni pripravno za šolo, v katero bi hodilo nad 400 otrok. Italijani bi radi s tem slovenske stariše prisilili, da bi svoje otroke pošiljali v mestne italijanske šole. Slovenci pa še niso voljni se udati in v to poslopje tudi ne bodo pošiljali svojih otrok, temveč zahtevali še nadalje, da se za slovensko šolo preskrbi primernejše poslopje. Ker je poslopje sedanje slovenske šole društva „Sloge“ popolnoma na primernem kraju, storilo bi bilo to lahko tudi mesto, da bi preskrbelo svoji mestni slovenski šoli primerne prostore. Skrajni čas je že, da bi vlada Italijane resno opomnila, da tudi zanje veljajo državni zakoni.

(Dunajski Čehi) so se bili zopet obrnili do mestnega zastopa dunajskega, da bi dovolil primerno podporo češki šoli na Dunaju. Ta šola je namreč jako potrebna, kajti na Dunaju prebiva nad 75.000 Čehov po uradnih podatkih, a v resnici jih je pa še mnogo več. Dunajski magistrat, na katerem zapoveduje dr. Lueger, je pa češko prošnjo kar vrnil, ne da bi jo bil predložil mestnemu svetu. S tem se je očitno pokazalo, da v narodnem oziru krščanski socialisti niso za las pravičnejši, kakor nemški liberalci, četudi dr. Lueger skuša celo na Slovenskem nabirati privrženec. To hvalo imajo dunajski Čehi za to, ker so največ krščanskim socialistom oddali pri volitvi svoje glasove. Dunajski Čehi se pa zaradi tega ne mislijo odreči svoji narodnosti Nemcem na ljubo, ako jim dunajski mestni zbor odreče podporo. Sklenili so v vseh dunajskih okrajih osnovati lastna politična društva in tudi svoj list so si osnovali. S časom se protisemitje utegnejo še kesati, da so začeli borbo proti Čehom. Drugi pot morda Čehi njim ne bodo voljni več dati svojih glasov. Dunaj ni nikakor več čisto nemško mesto, kjer bi mogli nemški prenapetneži neomejeno gospodariti.

(Sleparija slovenskega duhovnika v Ameriki.) Duhovnik Jeram v Ameriki je začel slovenske izseljence prigovarjati, da kupijo neko posestvo v Kaliforniji, ki bi veljalo 75.000 dolarjev. Popisoval je posestvo za jako lepo in pravil tudi, da meri 10.000 oral. Poprej pa ni pustil nikomur, da bi posestvo šel ogledat, češ, potem bi pa bila takoj dražje. Pravil je, da je na posestvu 1250 glav goved, 1000 konj i. t. d., lep hotel in potrebna gospodarska poslopja. Ko so prišli osleparjeni slovenski naselniki na kraj, niso pa skoro ničesar našli. Sveta je le 1000 oral rodovitnega, drugi je močno hribovit. Ljudje so zahtevali denar, a Jeram ga ni hotel dati in je celo na jednega moža streljal, ko mu je sleparijo očital. Slovenski izseljenci so sedaj na tem posestvu v največji bēdi. Kakor se je izvedelo, je Jeram pri tej kupčiji kacic 12.000 dolarjev zaslužil, ljudi pa pripravil ob pošteno zaslužene denarje. Da bi privabil novih naseljencev, je razširil govoric, da se je na tej naselbini našlo zlato, kar je seveda iz trte izvito. Mi svarimo vsakega Slovenca, naj se Jeramu in njegovim ljudem ne usede na limanice.

Razne vesti.

(Slepar.) Dober teden je hodil po Ljubljani fin gospod, ki je trdil, da je višji nadzornik neke znane zavarovalnice. Ta gospod je pa od vsacega, s komur se je seznanil, kaj izposodil. Na povračilo seveda ni mislil. Naposled je naročil kosilo za več oseb v kolodvorski gostilnici. Ko so pojedli in popili, pa višji nadzornik ni imel s čim plačati. Natakara ga je zaradi tega izročil policiji, policija pa sodišču.

(Požari.) Minoli teden je na doslej nepojasnen način nastal v kozolcu Dominika Kolenca v Čemšeniku ogenj, kateri ja uničil kozolec in v njem nahajajoče se žito in slamo. Škoda znaša 1000 gld. Kolenec ni bil zavarovan. — Dne 23. m. m. je strela udarila v kozolec Alojzija Jagodica po domače Urbanovca in ga užgala.

Škoda znaša 300 gld. — Na Črnem vrhu je 9letni Blaž Čuk s cigareto užgal kozolec Matevža Lampeta. Ogenj je uničil kozolec, hišo in gospodarsko poslopje z vsemi pridelki vred. Škoda znaša 4000 gld. — V Vidmu v kamniškem okraju je strela užgala hlev posestnika Janeza Kuharja. Škode je 800 gld. — Neznani zlikovci so v Črčičah užgali kozolec posestnice Vodušek. Kozolec je imel v zakupu posestnik Jakob Prosen, kateremu je ogenj naredil 300 gld. škode.

(Prevrtani srebrni goldinarji.) Finančno ministerstvo je ukazalo vsem državnim blagajnicam, da prevrtanih srebrnih goldinarjev ne smejo vzprejemati, nego da jih morajo zaznamovati z znamenjem, ki pomeni, da so izključeni od prometa, ter je vrniti stranki. Do 15. julija

1897 bode država take goldinarje kupovala in sicer plačuje za kilogram srebrnjakov 60 glđ., pozneje pa bodo imeli le vrednost kot srebro.

(Strela je ubila) dne 26. m. m. 29letnega Aleksandra Stareta iz Radomelj in sicer v hiši Janeza Mejca. V hiši je bilo več drugih oseb, katere je pa strela samo osmčila. Stare je zapustil vdovo in troje otročičev.

(Jesenski vojaški manevri in kolesarji.) C. in kr. okr. dopolnitvena poveljstva izdala so ravnokar poziv, naj se oni rezervniki-kolesarji izmed moštva, ki bi hoteli proti določeni odškodnini tudi pri jesenskih letošnjih vojaških vajah opravljati službo na kolesu, prijavijo pri svojem političnem ali pa vojaškem okrajnem oblastvu.

(Neprijazen pozdrav državnega poslanca.) V občini Papacs pri Pečuhu so volilci svojega državnega poslanca, ko se je pripeljal v vas, z gnilimi jajci bombardirali, da je moral bežati. Le orožniki so ga rešili, da se mu ni primerilo kaj hujega.

(Poboj mej domačimi in italijanskimi delavci.) V Lobeku, ležečem v političnem okraju Ledeč, nastali so veliki izgredi. V ondotnem rudokopu delujoči delavci so zahtevali, naj se odpusté vsi tuji delavci. Ker se tej želji vodstvo rudokopa ni udalo, so domači delavci napadli tuje in uneli so se krvavi boji. Mnogo delavcev je nevarno ranjenih.

(Modra državna uprava.) Razni listi poročajo iz Srbije naslednjo, skoro neverjetno stvar: Tisti poštni

uradnik, kateri je lani na beligradskem kolodvoru poneveril 20.000 frankov, je sedaj davčni nadzornik. Neki davčni uradnik, kateri je lani poneveril 8000 frankov, je bil premeščen k drugemu uradu, a na boljše mesto. Državna uprava je to storila, „da bi moža laglje poravnala škodo, katero sta storila državni blagajnici!“

(Velik požar.) Največja angleška tovarna za izdelovanje biciklov, Humber & Comp., v Coventryu je minoli mesec do tal pogorela. Požar je uničil 4000 povsem izgotovljenih biciklov. Škoda znaša 800.000 glđ. Požar se je razširil tudi na druga poslopja in jih mnogo upepelil.

(Tovarnar — zaščitnik anarhistov.) V Barceloni so zaprli jednega najbogatejših tovarnarjev, ker je po jednem zadnjih atentatov skril v svoji hiši nevarnega anarhista. Tovarnar pride pred vojno sodišče. Sodi se, da je tovarnar skril anarhista, ker se je bal maščevanja njegovih pajdašev.

(Otroci na prodaj.) Japonska vlada še dovoljuje sedaj premnogim roditeljem prodati njih otroke. Na Japonskem vlada velika lakota in to je povod, da skušajo stariši prodati svoje hčere. Na Japonskem je sploh navada, da si bogati ljudje kupijo kako dekle, a navadno velja okoli 500 glđ., letos pa se prodajajo po 20 glđ. Kupna pogodba se sklene pred sodnikom. Čim odsluži dekle, kar je kupec zanjo izdal, je zopet prosto, po šestih letih pa je sploh prosto, tudi če kupnine in drugih stroškov ni odslužilo.

Državni poslanec Pernerstorfer na Slovenskem.

(Nadaljevanje.)

Ker tako volijo pod vplivom župnikovem, katerega bolj poslušajo, kakor učitelja, katerega večkrat potrebujejo, niso tisti poslanci kmetskega stanu, ki pridejo v zbornico, samostojni možje, največ se vedno drže kakor duhovske suknje. Govornik je zatej o ostrim sarkazmom kritikoval našo ustavo. Tolmačil je, kakó so v Avstriji nastojali in še nastojajo popravljati našo ustavo. Omenil je nesrečnega „koalicijskega ministerstva“ in poskusov za preosnovno volilnega prava. Vsi ti poskusi pa še z daleka ne kažejo na to, da državljani pridobé svobodo, kakoršna jim gre. S tem je govornik prešel na opisovanje takozvane „svobode“, kakoršna je v Avstriji in primerjal to svobodo z ono na Angleškem. Na Angleškem, rekel je, sme sleherni, kadar in kjer mu je drago, sklicevati ljudske shode, namreč: ne treba mu družega, nego, da stopi na ulici ali na trgu, na koje vzvišeno mesto in prične govoriti. Mimoidoči ljudje se ustavijo in ga poslušajo. Ako jim je dotični govor povseči, postoje nekoliko časa, ako jim ne ugaja, grejo dalje. Policija na Angleškem se za govornika več ne briga, samo gleda, da se promet ne ovira. Pri nas pa je treba vsak tak shod prijaviti oblasti pismeno in seveda mora biti dotična prijava kolekovana. Kolek igra namreč pri nas zelo važno ulogo. — Ako na Angleškem, nadaljeval je Pernerstorfer, koji govornik v javnosti napada ministre in jih takorekoč mesari z besedo in ako te napade čuje koji policist, reče sam pri sebi: Ta zabavlja na ministre; kaj to meni mari? To se tiče ministrov!“ Vidite, pri nas pa je v tej stvari nekoliko drugače. (Veselost in odobravanje.) Potem imamo v Avstriji tudi takozvano „tiskovno

svobodo“ ali „svobodo besede“. Kako pa je s to svobodo? Znano vam je, da mora pri nas vsaka tiskovina, vsak časnik k državnemu pravdniku na cenzuro. Sedaj pa pomislite, koliko časopisov mora mož prečitati sleherni dan v velikem mestu, kakor n. pr. na Dunaju in koliko budalosti mora čitati pri tem! Ni se torej čuditi, da se možu mora kar vrteti v glavi! Pride mu sedaj koji list v roke in on niti ne ve več prav, kaj čita. Sedaj si misli: „Ako ta-le stvar zasluži, da bi jo zaplenil, a jaz ne zaplenim, potem se zamerim svojim višjim in to mi utegne škodovati v moji službi. Če pa ni vzroka zaplembi, a jaz zaplenim vse jedno, kdo mi more kaj, kaj se mi zgodi hudega? Torej — zaplenimo!“ In tako zaplenjuje veselo po noči, zaplenjuje po dnevu, zaplenjuje budeč in dremajoč. Vidite, to je „svoboda tiska“. (Veselost.)

Potem bi Vam pokazal samo še z jednim vzgledom, kakšna je svoboda govora na Angleškem. Nek mladenič je bil namreč nekje javno govoril, da je angleška država slabo osnovana, da jo je treba prekucniti. Pripeljali so ga pred sodnika. Le-ta je vprašal mladeniča: „Ali je res, da ste vi vse to govorili, kar se vam očita?“ Mladenič, ponosen na to, da je sploh v svojem življenju že „nekaj rekel“, odgovoril je moško: „Da, res sem jaz to govoril!“ Sodnik mu je na to rekel: „Jaz vas rešim obtožbe. Sedaj pa pojdite, in — prekucnite državo!“ Ta slučaj, ki se je dejanski zgodil, je pa jeden onih redkih slučajev, da se je kdo klical na odgovornost zaradi govora. Navadno se nikdo ne briga, kaj kdo govori.

Baš tako je velik razloček mej Angleško in našo državo glede osebne svobode. V naši državi sti dve osebi,

ki imati veliko važnost in ti dve osebi ste: redar in pa orožnik. (Veselost.) Ti dve osebi morate spoštovati, ako ne marate imeti neprilik in sitnostij, celo morda hišnih preiskav. — Gospod poslanec je zatem omenil, kako redke so na Angleškem hišne preiskave in da se mora uradnik, ki ima nalog izvesti jih, izkazati s poveljem, v kojem je naveden tudi vzrok preiskavi. Ako nima tega povelja in se mu stranka vsled tega upre, ter bi bil pri tem uradnik ranjen ali pa ce'lo ubit, ni ga sodišča na Angleškem, ki bi zaradi tega obsodilo dotično stranko.

Zatem je dokazoval govornik, kako skromna je v Avstriji tudi politiška svoboda. Vzrok temu je v tem, ker so zakone delali velikaši in so skrbeli le za se, nikakor pa ne za široke mase, za delavski stan, ki je

glavna podpora državi. (Živo odobravanje). Zakoni so skovani tako, da nimajo političnih pravic vsi oni, ki plačujejo indirektno davke, davke iznašajoče večino dohodkov države. Za minolo leto bilo je proračunanih 640 milijonov in od teh plača dobre $\frac{3}{4}$ ljudstvo. Slednjič tudi na direktnih davkih plačuje največ siromak, ker dela. Pek gotovo ne peče kruha zaradi tega, ker so ljudje lačni; čevljar ne dela čevljev, ker so ljudje bos. Oba delata zato, da se preživita in od svojega dela morata plačevati — davke. Pomisliti je treba, da je namreč obdačeno pri nas vse in da delavec niti ne vé, kedaj pravo za pravo plačuje davek. Obdačeno je pri nas vse — jedino le zevanje po zraku in dihanje ni obdačeno. (Veselost.)

(Konec prihodnjič.)

Poučne stvari.

Naprava prav dobrega jabolčnika ali jabolčnega mošta.

(Konec.)

Škodljivejšega nego je gnjilo jabolko za jabolčnik pač biti ne more. Kaj prav se stori, da se vsako jabolko prereže, da se prepriča, ni-li v notranjosti gnjilo ali plesnivo. Tretji pogoj. Tolčenje ali metlje jabolka, kakor tudi štiškanje (prešanje) vrši naj se z največjo snažnostjo. Četrtrič, vode ni treba ne tropinam ne soku (moštu) čisto nič dodajati, ker ta voda množino soka (mošta) res da pomnoži ali ga pa tudi oslabuje. Petič. Kipenje mošta vrši naj se tako-le. Sod napolni tako, da bode pri vehi čez tekel. Iz družega manjšega sodčka pa zalivaj prvega po trikrat na dan tako, da

bode vedno poln, ter da bode pene in drugo, kakor mrvica jabolkov iz sebe metal. Tako zalivati gre jabolčni mošt skozi več tednov, namreč dokler kipi. Šestič. Ako se hoče jabolčnik dlje časa, znabiti še celo več let držati, pretočiti se ga mora do Velike noči vsaj dvakrat. Ponejši pusti se ga pa lahko noter do jeseni na miru. Kdor ima tudi tepke ali zagatne hruške sploh na razpolago ali pa oskurže, stori pač kaj prav, da teh pri tolčenju jabolkam doda. Doda se jih lahko do polovice, toda ne hruške ne oskurži ne smejo biti že pomeđeni, to je že testnati, marveč le rumeno zreli smejo biti. Dodatek tepk ali zagatnik hrušk, oskuržev jabolkam je jako hasljiv za to, ker imajo jabolka dosti premalo zagatnosti, strojnine v sebi.

Tržne cene v Ljubljani

1. avgusta t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	70	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	6	—	Surovo maslo,	—	80
Ječmen,	5	—	Jajce, jedno	—	2
Oves,	7	—	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	80	Goveje	meso, kgr.	64
Proso,	6	50	Telečje	"	60
Koruza,	5	50	Svinjsko	"	66
Krompir,	2	80	Koštrunovo	"	38
Leča,	12	—	Pišanec	"	40
Grah,	10	—	Golob	"	17
Fižol,	10	—	Seno, 100 kilo	—	2 14
Maslo,	kgr.	90	Slama,	"	2 14
Mast,	"	70	Drva	trda, 4 □ metr.	6 30
Špeh svež	"	64	"	mehka, 4 "	4 60

Za ceno pod 2000 glđ.

se na Prežganjem, okraj Litija, takoj prodá popolnoma nova, prav blizu farne cerkve ležeča

s 4 sobami, kletmi in zemljo za reditev nekoliko domače živine. Prostor je prav primeren za prodajalca z mešanim blagom, ker daleč na okolu nobenega ni. — Več pove Marija Grad na Prežganjem št. 4.

Smešnica.

Vipavec prišel je v Postojino. V gostilnici ga natakarica vpraša: „No, mož, kaj boste pili, vino ali pivo?“ — Mož jo pogleda in reče: „Kaj pa vode nimate pri vas dobre?“ — Natakarica: „Kajpada jo imamo, vsaj to je pač sploh znano, da imamo Postojinčanje v ‚Ribniku‘, kakor tudi v ‚Zaključku‘ (dveh studencih) prav izvrstno vodo.“ — „No, no, je že dobro,“ veli Vipavec, „potem mi pa prinesite vina, kajti, kjer naletim na dobro vodo, pustim to in pivo ter pijem vino.“

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. (5-12)

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen, oživljajoč, krepljen in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Marijacejski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odrasčene in otroke; raztvorja sluz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v krizu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (1-15)

Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 14. avgusta 1896.

Loterijske srečke.

Dunaj, dne 25. julija: 46, 61, 10, 69, 45.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2-15)

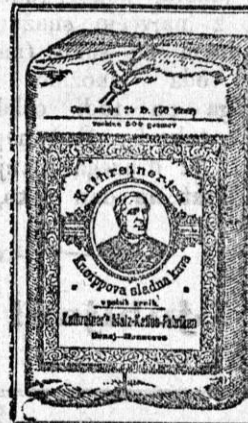
priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi nišvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje s imenom:

Kathreiner

VIZITNICE priporoča Národna Tiskarna.

Severnonemški Lloyd v Bremenu.

Koncesijoniran po vis. c. kr. ministerstvu z odredbo z dne 7. maja 1894, št. 5373.

Brzoparniške vožnje v Newyork:

Iz Bremena ob torkih in sobotah.

Bremen-Sev. Amerika.
V Newyork.

Iz Southamptona ob sredah in nedeljah.

Bremen-Juž. Amerika.
V Montevideo.

V Baltimore.

Iz Genove oziroma Neapolja

V Buenos Aires.

Prekomorska vožnja v Newyork 7-8 dnij.

via Gibraltar mesečno dvakrat.

Bremen-Iztočna Azija.
V Kina.

Najboljša in najcenejša potovalna prilika.

Bremen-Avstralija.
V Adelaido, Melbourne, Sydney.

V Japan.

Natančneja pojasnila daje:

Julij Schillinger, Ljubljana.

Najnižje cene

Največji izbor

Preobleke

Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.